

Книги-ювіляри

2023

Котляревський І. П. Енеїда : поема /І. П. Котляревський ; іл.
Івана Будза. - Київ : Книга, 2008. - 382, [1] с. : мал.

225 років

від часу видання перших трьох частин
поєми «Енеїда» Івана Котляревського (1798)

«Енеїда» - українська бурлескно-травестійна поема, написана письменником Іваном Котляревським, на сюжет однойменної класичної поєми римського поета Вергілія. Над славнозвісною «Енеїдою» Іван Петрович Котляревський почав працювати в 1794 році. Спочатку він не мав наміру публікувати поему, вона поширювалася серед читачів у рукописних копіях, але 1798 року була видана без відома і згоди автора. Тільки у 1842 році «Енеїда» у шести частинах вийшла в світ у Харкові. Дотепний гумор, повір'я, звичаї, картини воєнного і мирного життя – усе це надає твору яскравого національного колориту.

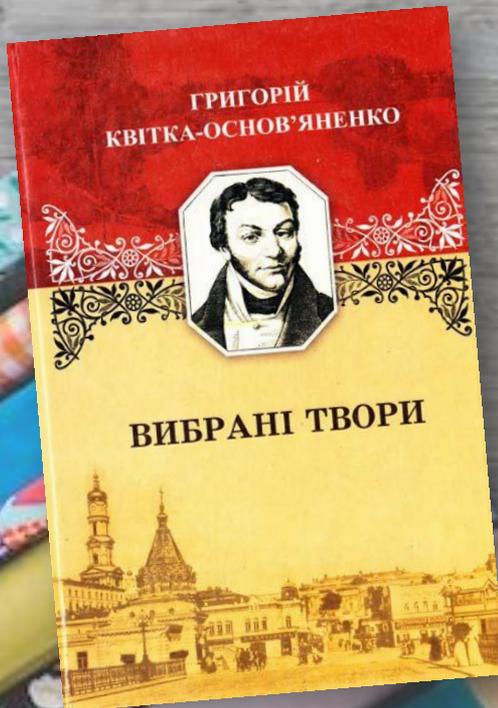

Квітка-Основ'яненко Г. Вибрані твори / Григорій Квітка-Основ'яненко. - Харків : Прапор, 2008. - 479 с.

190 років

повісті «Конопотська відьма»

Григорія Квітки-Основ'яненка (1833)

«Конопотська відьма» - сатирично-фантастична повість. Написана в 1833 році, а опублікована в 1837 році у другій книзі «Малоросійських оповідань» письменника. Повість розповідає про козацьку старшину, сотника славної конопотської сотні Микиту Уласовича Забрюху, його писаря Піскаря та відьму Явдоху Зубиху. Твір складається з 14 розділів і має закінчення. Кожен розділ повісті починається словами «сму́тний і невеселий», які набули в українській мові статусу крилатих слів.

*Котляревський І. Енеїда : поема ; Наталка-Полтавка : п'єса ;
Москаль-чарівник : п'єса / Іван Котляревський. - Київ : Дніпро,
1987. - 364, [1] с. : мал. - (Бібліотека української класики "Дніпро")*

185 років

п'єсі «Наталка Полтавка» Івана Котляревського (1838)

«Наталка Полтавка» - п'єса, що заклала фундамент нового українського театру. У п'єсі яскраво показано життя і побут українського села. Основне джерело для написання твору – життя українського суспільства, лірично-побутові, обрядові, купальські пісні, балади. Основний конфлікт п'єси зумовлений становою та майновою нерівністю у суспільстві. Основна тема твору: розлука дівчини з коханим-бідняком та одруження з немилим багатцем.

*Шевченко Т. Кобзар : ювіл. вид. до 200-річчя від дня народж.
Т. Г. Шевченка / Тарас Шевченко. - Харків : Школа, 2014. -
571, [1] с. : іл. кольор., портр., фот.*

185 років

поемі «Катерина»

Тараса Григоровича Шевченка (1838)

Поема уперше була надрукована в «Кобзарі» 1840 р. За жанром це – реалістична соціально-побутова поема з елементами романтичної поетики про долю простої селянської дівчини, яку збездивив офіцер-дворянин. Поема «Катерина» - перший твір, у якому поет звернувся до теми жінки-покритки і ширше – жінки-матері. Ця тема стала наскрізною в подальшій поетичній і прозовій творчості Тараса Шевченка.

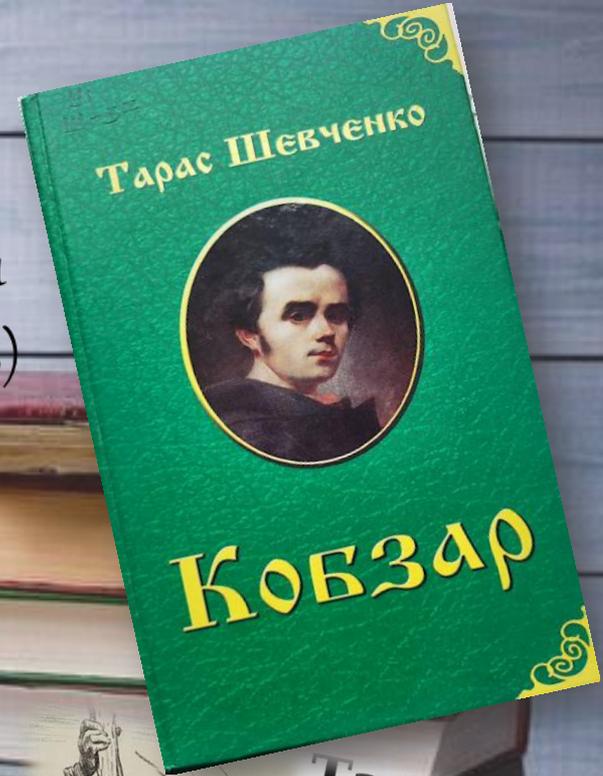
Шевченко Т. Кобзар / Тарас Шевченко. - 4-те вид.,
випр. і допов. - Київ : Київ. ун-т, 2013. - 606 с. : іл.

185 років

від часу створення історичної поеми
«Тарасова ніч» Тараса Шевченка (1838)

Це перший з творів, у якому
Шевченко звернувся до
поетичного осмислення
історичного минулого
України. Основні відомості
для написання свого твору
Шевченко взяв з прочитаних
ним праць з історії України,
насамперед із поширеної
в той час у списках «Історії

русів», (саме звідти поет узяв назву «Тарасова ніч»). У поемі
з великою силою висловлене народне розуміння минулого як
героїчної доби козацької вольниці, що сприймалась як протиставлення
кріпосницькому гнітові сучасної поетові України.

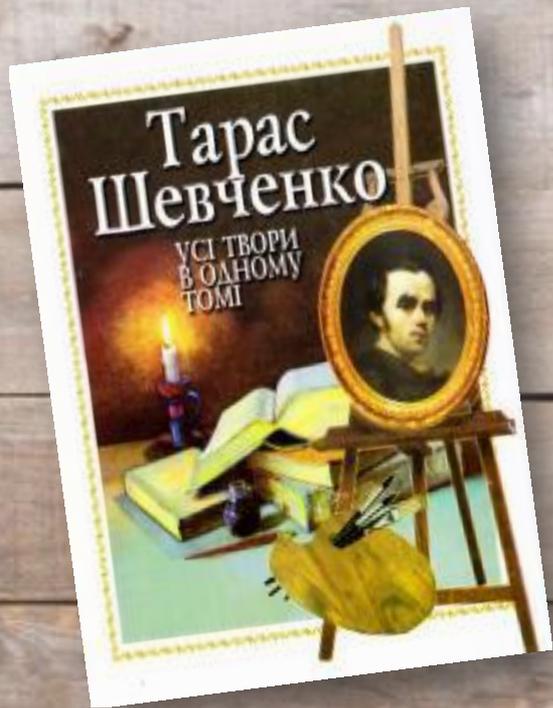
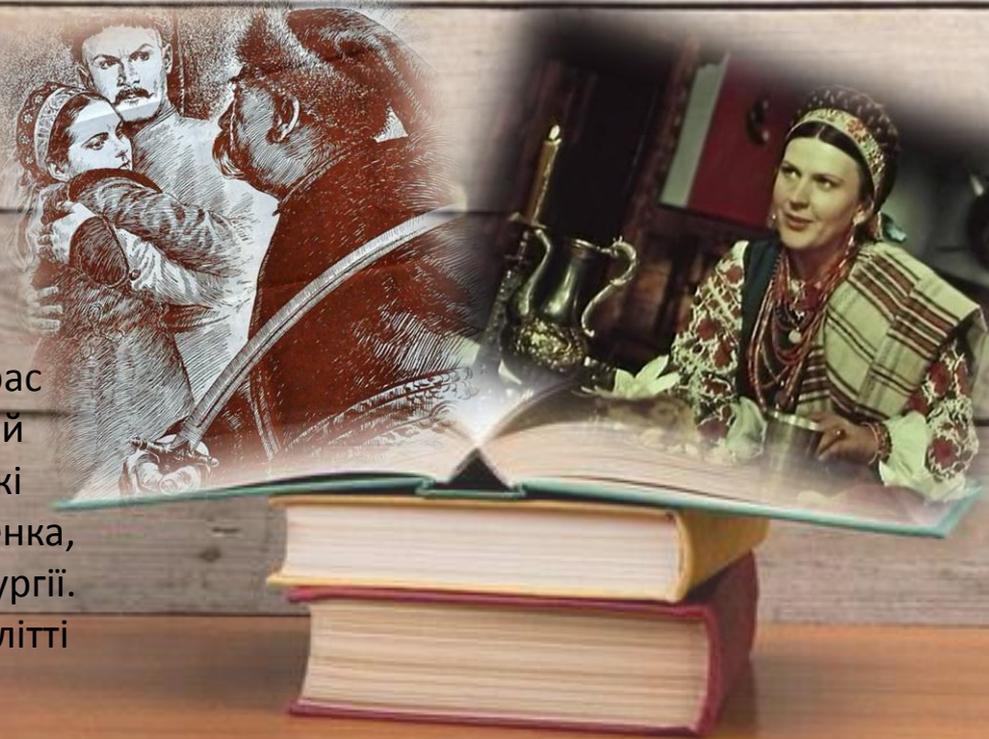

*Шевченко Т. Усі твори в одному томі / Тарас Шевченко. -
Київ : Ірпінь, 2007. - 822 с. - (Поетична Поличка "Перуна")*

180 років

п'єсі «Назар Стодоля» Тараса Шевченка (1843)

«Назар Стодоля» — п'єса, яку написав Тарас Шевченко 1843 року, його найвидатніший драматичний твір. П'єсу створено на межі першого й другого періоду творчості Шевченка, вона є новим явищем в українській драматургії. Зображені в ній події відбуваються у 17 столітті біля Чигирина.

Нечуй-Левицький І. Микола Джеря ; Кайдашева сім'я / Іван Нечуй-Левицький. - Київ : Дніпро, 1987. - 350, [1] с. : мал. - (Бібліотека української класики "Дніпро")

145 років

від часу видання повісті «Микола Джеря»

Івана Нечуя Левицького

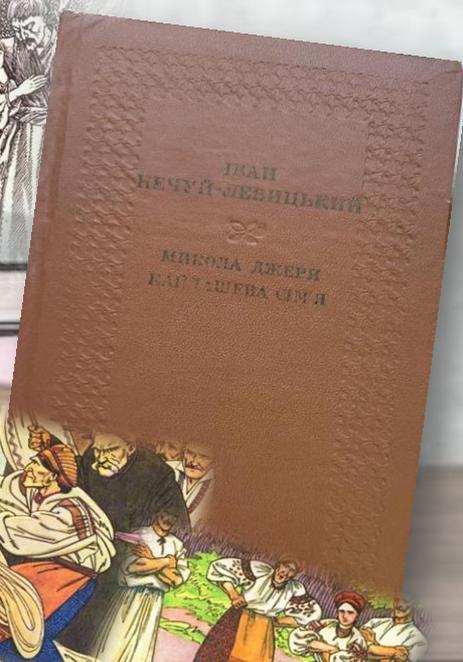
Соціально-побутова повість Івана Нечуя Левицького «Микола Джеря» присвячена Миколі Лисенку. Хоча твір і було написано у 1876 році та перше видано у 1878 році. Повість оповідає про поневіряння кріпака Миколи Джері, який, виступаючи проти несправедливості, тікає зі свого села, покинувши родину.

145 років

від часу створення повісті «Кайдашева сім'я»

Івана Нечуя-Левицького

Реалістична соціально-побутова повість була написана 1878 року та вперше надрукована 1879 року у львівському журналі «Правда». У повісті показано, як приватновласницькі інстинкти, індивідуалістична психологія призводять людину до морального зубожіння. У повісті через серію трагікомічних ситуацій з життя родини Кайдашів демонструється шкода від духовної роз'єднаності, яка призводить до егоїзму, розбрату, невмілого користування спадком попередніх поколінь.

Франко І. Вибрані твори/ Іван Франко. - Львів : Каменяр, 1977. - 253 с. -
(Шкільна бібліотека)

140 років

від часу видання повісті «Захар Беркут»

Івана Франка (1883)

«Захар Беркут» - історична повість у жанрі історичного епосу про боротьбу у XIII столітті українського карпатського племені проти нашествия монголів. Повість написано за півтора місяця на конкурс, оголошений львівським часописом «Зоря». Вперше видано у цьому ж часописі у журнальному форматі у 9 номерах за 1883 рік.

Старицький М. Твори в шести томах / Михайло Старицький. - Київ : Дніпро, 1989 - 1990
Т. 2 : Драматичні твори. - 1989. - 576 с.

140 років

п'єси «За двома зайцями» Михайла
Старицького (1883)

«За двома зайцями» - комедійна п'єса українського драматурга Михайла Старицького. П'єса розповідає про цирульника Свидора Голохвастова, який намагається розбагатіти, одружитись із багатого міщанкою Пронею Сірко і, водночас, залицяється до бідної дівчини – красуні Галі.

Франко І. Вибрані твори у трьох томах / Іван Франко ; упоряд. та ред. Михайло Шалата. - Вид. 2-ге, допов. - Дрогобич : Коло, 2005

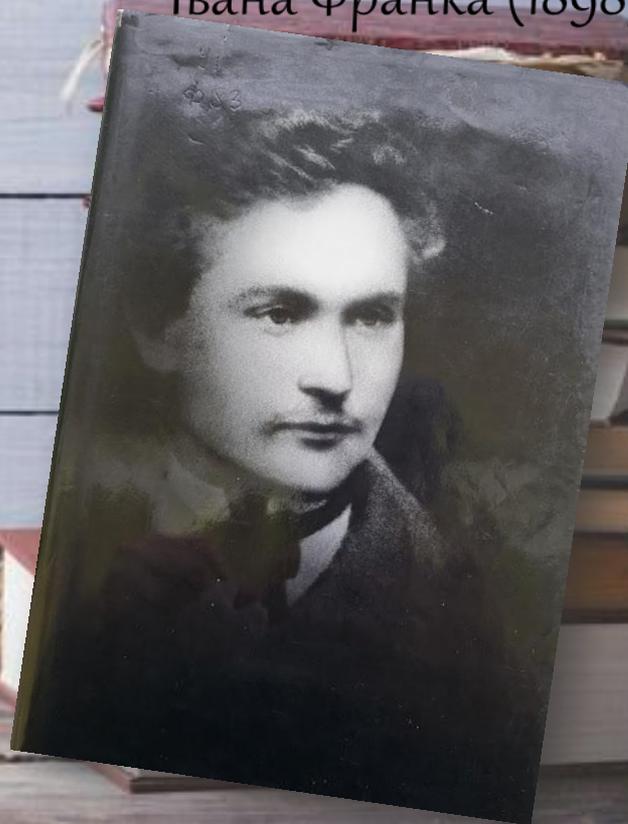
Т. 1 : Поезії. Поєми. - 2005. - 824 с.

125 років

від часу видання збірки «Мій Ізмарагд»

Івана Франка (1898)

«Мій Ізмарагд» — збірка поезій українського письменника Івана Франка, видана 15 листопада 1898 року у Львові. Збірка морально-етичних приповідок («Паренетікон») та притч і легенд, написаних за мотивами стародавніх притч, легенд, повчань, що містилися у давньоруських рукописних збірниках. У цих віршах поет роздумує над сенсом життя та смерті, про те, що таке віра, любов, краса, приязнь, вдячність, покіра, правдива вартість, нерозум, радість і смуток.

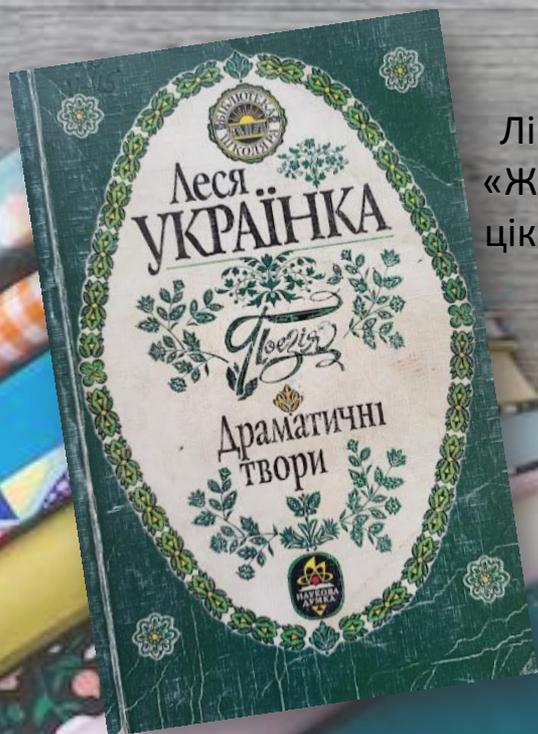
Українка Л. Поезія. Драматичні твори / Леся Українка. - Київ :
Наук. думка, 1999. - 381, [1] с. – (Бібліотека школяра)

130 років

від часу створення поеми «Давня казка»

Лесі Українки (1893)

Ліро-епічну соціальну поему-казку вперше було надруковано у журналі «Житє і слово», Львів, 1896. Поема “Давня казка” Лесі Українки не просто цікавий та філософський твір. Він порушує проблеми ролі поета й поезії в суспільстві, авторка торкається питань про суть людського щастя, вдячності.

Кобилянська О. Вибрані твори / Ольга Кобилянська. - Київ :
Інтелект-Арт, 2008. - 431 с. - (Класики української літератури)

115 років

від часу створення поетичної повісті
«В неділю рано зілля копала» Ольги Кобилянської (1908)

Твір розпочинається піснею «Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці», яка передає сюжетну колізію, навколо якої відбувається сама повість: дівоча помста за зражене кохання. Повість співзвучна новітнім неоромантичним пошукам в світовій літературі початку ХХ століття, і поряд із «Лісовою піснею» Лесі Українки, «Тінями забутих предків» Михайла Коцюбинського є визначним надбанням української літератури.

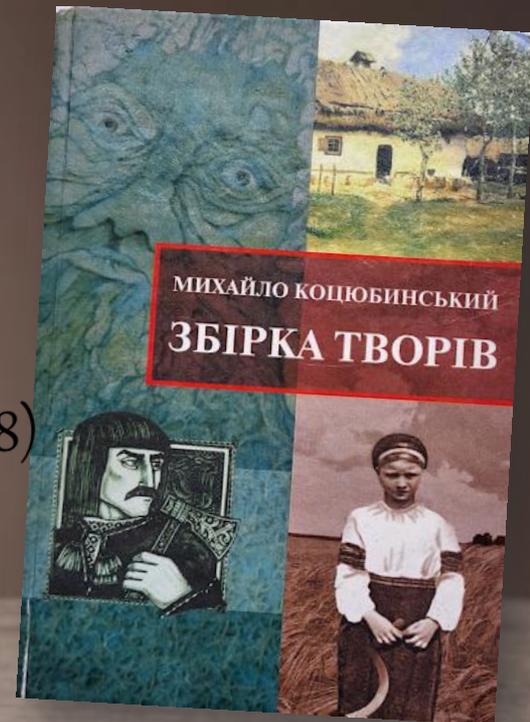

Коцюбинський М. Збірка творів / Михайло Коцюбинський. -
Харків : Прапор, 2008. - 332, [2] с.

115 років

новелі «Intermezzo»

Михайла Коцюбинського (1908)

Новела «Intermezzo» складається з 11 частин, що пов'язані образом митця – учасника й оповідача зображуваного; розповідає про його духовне одужання при зустрічі з природою. У творі порушено проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу.

INTERMEZZO

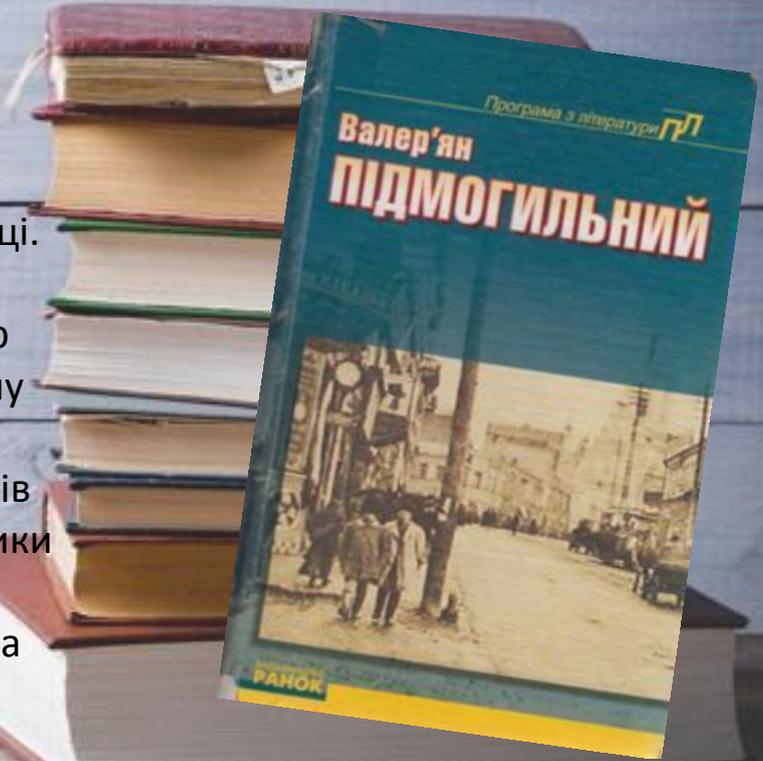
Підмогильний В. Місто / Валер'ян Підмогильний. - Харків : Ранок, 2003. - 255 с. - (Програма з літератури)

95 років

від часу видання роману «Місто»
Валер'яна Підмогильного (1928)

Найвідоміший твір автора – "Місто", виданий у 1928 році.

"Місто" – перший урбаністичний роман в українській літературі, який став предтечею екзистенціалізму. Твір сповнений драматичними подіями, має досить мінорну "тональність". Проте сам автор "Місто" задумував як комедію. У перший рік було видано 4 тисячі екземплярів книги. Книга отримала безліч відгуків у пресі. Одні критики раділи, що нарешті в українській літературі вийшов справжній "міський роман", інші критикували автора за песимізм, негативне ставлення до життя в місті, а в літературних колах Києва дехто зі знайомих В. Підмогильного впізнавав себе у персонажах роману.

*Хвильовий М. Сині етюди / Микола Хвильовий. - Львів : Каменяр, 1991. - 150 с. -
(На добрий вечір)*

100 років

від часу видання збірки прозових творів
«Сині етюди» Миколи Хвильового (1923)

Перша збірка новел «Сині етюди» дістала високу оцінку тогочасних літературних критиків. Її поява була сприйнята найавторитетнішими тогочасними критиками як явище новаторське і знакове. Перу М. Хвильового властива стильова самобутність, руйнування традиційних сюжетно-оповідних моделей української прози. Система розірваних фраз, уривчастість думки, своєрідна ритмізація прози — це ознаки його манери письма. Письменник виокремлює людину з потоку історії, показує її психодуховне світосприйняття у той момент, коли вона перебуває у стані душевного розпачу, роздвоєності: прагне прекрасного, світлого майбутнього і розуміє власну приреченість. Митець протиставляє уявні і реальні епізоди, висвітлює проблему розбіжності мрії і дійсності; змальовує людину стражденну, бунтівну, яка перебуває у трагічній суперечності із зовнішнім світом.

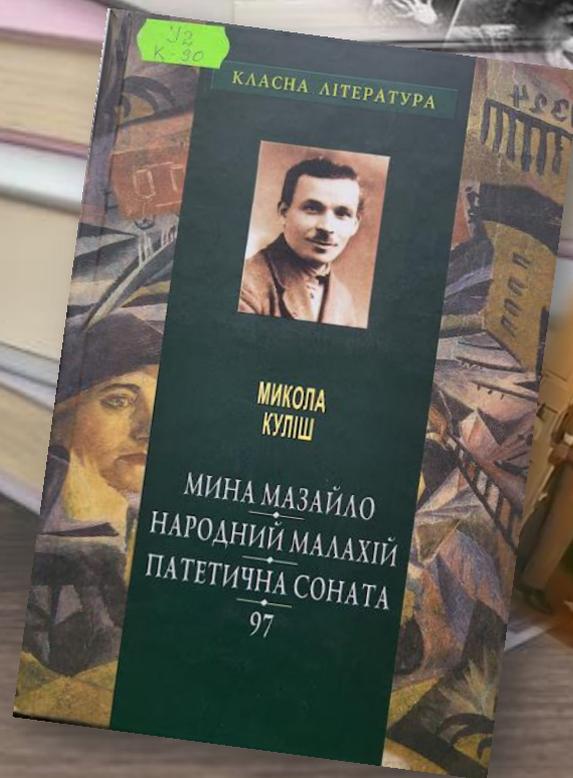
Куліш М. Мина Мазайло ; Народний Малахій ; Патетична соната : п'єси / Микола Куліш ; авт. післямови. Н. Бернадська. - Київ : Знання, 2010. - 375, [1] с. - (Класна література)

95 років

патетичній сонаті «Мина Мазайло»

Миколи Куліша (1928)

«Мина Мазайло» - п'єса, за визначенням Миколи Куліша, є сатиричною комедією, але у творі має місце трагічність становлення української мови й зацькованого народу, тому - трагікомедія. Тема твору – «Міщанство і українізація». Ідея твору полягає у тому, що засобами гротеску і різючої сатири автор викриває суспільні явища примусової українізації наприкінці 20-х років ХХ ст. Водночас, побіжно висміюється мрійництво, відірваність від життя та невміння робити правильний вибір.

Винниченко В. Сонячна машина : роман / Володимир Винниченко. -
Київ : Сакцент Плюс, 2005. - 638, [2] с.

95 років

роману «Сонячна машина»

Володимира Винниченка (1928)

«Сонячна машина» - перший сучасний науково-фантастичний роман класика української літератури Володимира Винниченка. Новаторство митця, експресивна і динамічна манера його письма знаходять своє оригінальне психологічне і філософське втілення в незвичайних поворотах людського характеру, думок і вчинків героїв, у сюжеті, що постійно інтригує читача в стані високої емоційної напруги, естетичної втіхи.

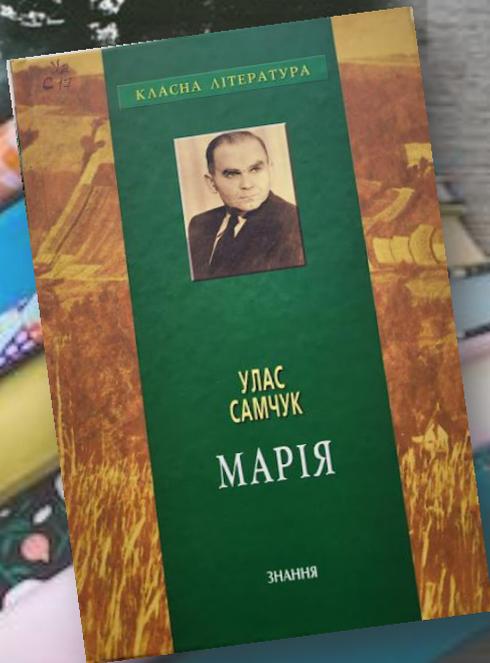
Самчук У. Марія : повість / Улас Самчук ; [авт. післямови Ніна Бернадська]. - Київ : Знання, 2011. - 174, [2] с. - (Класна література)

90 років

від часу створення роману «Марія»

Уласа Самчука (1933)

Це перший в українській літературі твір про насильницьку колективізацію та Голодомор 1933 року. Автор помістив трагедію однієї селянської родини в рамки трагедії всієї української нації. Вперше роман був виданий 1934 року у Львові, в «Українській Бібліотеці» Ів. Тиктора, друге 1941 року в Рівному, у видавництві «Волинь», третє 1952 року в Буенос-Айресі у видавництві Миколи Денисюка. В Україні вперше 1991 року у Києві, у видавництві «Радянський письменник».

Барка В. Поезія ; Жовтий князь : повість / Василь Барка. - Київ :
Наук. думка, 2008. - 297, [2] с. : рис. - (Бібліотека школяра)

60 років

від часу видання «Жовтого Князя»

Василя Барки (1963)

Над темою голоду Барка працював 25 років. Записувати свої спогади і свідчення очевидців він почав в 1943 році, перебуваючи в таборі Ді-Пі (Displaced Persons) в Німеччині. Обробляти ці записи він почав вже в Нью-Йорку, в 1950 році, при чому спочатку не був певний, чи це буде поема, чи п'єса, чи роман. Шістсот своїх рукописних сторінок Жовтого князя чотири рази переробляв ґрунтовно і переписував наново. Це перший в українській літературі великий прозовий твір, присвячений національній трагедії України - страшному голодомору 1932-1933 років, що забрав життя мільйонів людей. Назва твору є алюзією на біблійного вершника на жовтому коні. Письменник створює символічний образ Жовтого князя, демона зла, який несе з собою лише руйнування, спустошення, муки і смерть.

Роман Василя Барки «Жовтий князь» потрапив до списку ста найкращих творів української літератури за версією ПЕН-клубу.

Коли в 1963 році радіо «Свобода» відзначало 30-ліття голодомору, в програмі був виступ Василя Барки, в якому автор розповів про свою повість «Жовтий князь».

Гончар О. Собор : роман / Олесь Гончар ; іл. В. Перевальського. - Київ : Веселка, 1992. - 285, [1] с. – (Шкільна бібліотека)

Гончар О. Вибрані твори / Олесь Гончар. - Київ : Сакцент Плюс, 2004. - 511 с.

55 років

від часу створення роману «Собор»

Олеся Гончара (1968)

«Собор» написаний та вперше надрукований у часописі «Вітчизна» у 1968 році. Порушуючи проблему історичної пам'яті, Олесь Гончар у своєму романі звертається до часів героїчної козаччини, славить народних витязів. У романі О. Гончара собор безпосередньо впливає на хід подій, є не просто історичним пам'ятником, а виступає символом культурних цінностей народу, духовної єдності поколінь, незнищенності народної пам'яті.

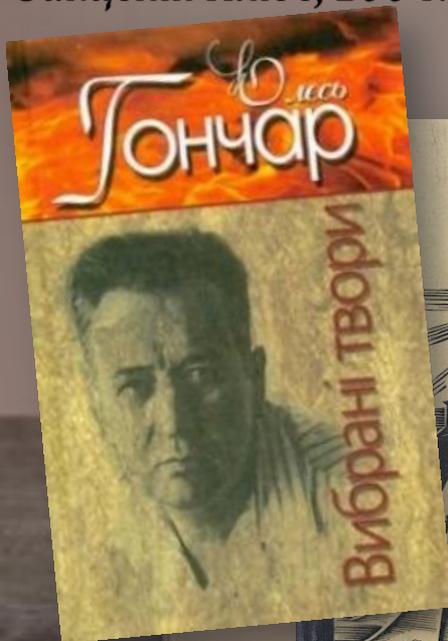
60 років

від часу створення роману «Тронка»

Олеся Гончара (1963)

«Тронка» - роман, що складається з 12 новел, кожна з яких являє собою завершений художній твір. Усі новели пов'язані спільною проблемою, загальним романтично-реалістичним ключем викладу, героями, що діють здебільшого в кількох новелах. Дія роману відбувається в Україні — у таврійських степах.

Загребельний П. Диво : роман / Павло Загребельний. - Харків :
Фоліо, 2006. - 636, [2] с. - (Література)

55 років

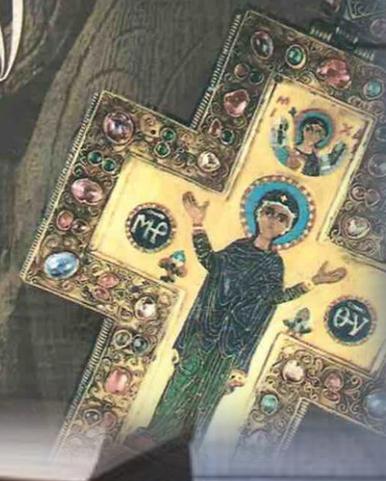
роману «Диво»

Павла Загребельного (1968)

«Диво» - перший історичний роман Павла Загребельного про Київську Русь доби Ярослава Мудрого, за часів якого сталося об'єднання земель руських. На широкому тлі історичних подій показано спорудження славнозвісного шедевра давньої архітектури - Софійського собору в Києві. В романі, де є розділи про події Другої світової війни та 1965-1966рр. ХХст., утверджується ідея безсмертя мистецтва, твореного народом.

ДИВО

Підготувала
завідувач відділу обслуговування
Сніжана Колодюк
Кількість джерел: 22